

leeftijd **50**
opleiding **industriële ingenieur landbouw**
carrière **process engineer Procter & Gamble, medewerker Groene Kring, consultant Boerenbond, directeur vzw 't Zuidercentrum, beleidsmedewerker kabinet Kris Peeters en Hilde Crevits, gemeenteraadslid, eerste schepen en burgemeester gemeente Meeuwen-Gruitrode, raadslid provincie Limburg, volksvertegenwoordiger Vlaams Parlement, ondervoorzitter en sinds 1 mei 2022 voorzitter Boerenbond**

'Iedereen is gebaat met een oplossing, **maar die moet er wel komen met de boeren**'

‘We moeten **zorgzamer omgaan met onze boeren**’

Een eerlijke prijs en rechtszekerheid. Dat zijn voor de nieuwe Boerenbond-voorzitter Lode Ceyskens de krachtlijnen voor een land- en tuinbouw met toekomst waarvoor iedereen verantwoordelijk is.

TEKST WIM VEULEMANS

Sinds 1 mei van dit jaar is Lode Ceyskens (50), als opvolger van Sonja De Becker, de nieuwe voorzitter van Boerenbond, met circa 16.000 leden de grootste landbouworganisatie in Vlaanderen. De aanvang van zijn voorzitterschap is er een in woelige tijden. ‘De veehouderijsector zit dit jaar in de meest onzekere tijden in jaren’, erkent ook Ceyskens. ‘We zijn daar ook meteen mee aan de slag gegaan. Het openbaar onderzoek naar het Vlaamse stikstofakkoord liep toen volop in een periode die voor veel land- en tuinbouwers nogal ongelukkig kwam door de arbeidsdrukke.’

De landbouworganisatie zette dan ook alle middelen en mankracht in om vooral het ingewikkelde stikstofakkoord te vertalen naar de praktijk bij de betrokken landbouwers. ‘Het was belangrijk om het dossier zo concreet mogelijk te maken voor onze leden, wat het betekent voor hun bedrijf. Daarnaast hebben we hen ondersteund met het opstellen van een bezwaarschrift.’ De sector wilde een duidelijk signaal geven aan de wetgever en met meer dan 20.000 ingestuurde bezwaarschriften is dat ook duidelijk gelukt. ‘Ook Boerenbond heeft een bezwaarschrift ingediend’, verduidelijkt de voorzitter. ‘In het bezwaarschrift van onze organisatie zal men geen proza vinden, wel onderbouwde feiten, 170 pagina’s over een document van 40 pagina’s.’

Uitdagingen en kansen

Boerenbond verwacht nu een duidelijke reactie van de overheid. Een timing hiervoor heeft de overheid niet, maar voor Ceyskens is het vooral belangrijk dat de overheid alle bezwaren ernstig neemt en ze grondig analyseert en beoordeelt. ‘Het signaal van de gehele sector is duidelijk. Iedereen, niet alleen onze land- en tuinbouwers,

maar ook onze natuur en onze maatschappij zijn gebaat met een oplossing, maar die oplossing moet er komen met de boeren.’ Een recente reportage van het tv-programma Pano zorgde onlangs voor veel rumoer. In de reportage, die aanvangt met gesprekken met veehouders over de stikstofcrisis, wordt verderop Boerenbond verweten mede schaalvergroting te ondersteunen en vooral veel geld in kas te hebben. Veel woorden wil Ceyskens er niet over kwijt, maar de Boerenbond-voorzitter is duidelijk: ‘Men mag de aandacht niet afleiden van het echte probleem in het stikstofdossier, de onzekere situatie bij de vele land- en tuinbouwers in Vlaanderen. En bovendien zijn onze boeren ondernemers die zelf wel de koers voor hun bedrijf bepalen. In die zin vond ik de reportage beledigend voor onze land- en tuinbouwers.’

Ceyskens meent ook dat de mogelijkheden met innovatie in het stikstofdossier flink onderbelicht blijven. Ook bij de overheid. ‘Het heeft zo veel te lang geduurd alvorens er een wettelijke basis was voor het wetenschappelijk comité dat de mogelijke innovaties moet gaan inschatten en beoordelen. En die innovaties gaan verder dan alleen maar luchtwassers. Dat gaat over voeding en genetica en bedrijfsmanagement en technieken en zo veel meer.’

Ceyskens gaat verder. Zo geeft hij aan dat er ook steeds kansen zijn voor de sector. Hij verwijst naar de mogelijkheden met Renure, de inzet van kunstmestvervangers afkomstig uit dierlijke mest. ‘De voorbije weken hebben bijzonder veel politici en kabinetten gesproken over de mogelijkheden met Renure. Het is een perfect alternatief voor de dure en moeilijk beschikbare kunstmest. Het is een win-winsituatie, we maken ons minder afhankelijk van duur buitenlands

gas. En het verhoogt de circulariteit van onze sector.’

De voorzitter geeft aan dat vele beleidsmakers de mogelijkheden met Renure erkennen, maar het moet nu wel vooruitgaan. Onder meer met een dossier richting Europa. Dat heeft namelijk een grote rol in het landbouwbeleid. De Europese Unie tekent de grote lijnen uit, schetst het kader, maar laat dan de verdere, concrete invulling over aan de lidstaten. Dat is ook zo in het nieuwe gemeenschappelijk landbouwbeleid (GLB). ‘We rekenen erop dat er vanuit de Vlaamse overheid snel duidelijkheid komt voor onze land- en tuinbouwers. We zien ook wel dat het ecologische een steeds grote rol heeft in de plannen, maar het is belangrijk dat de economische ondersteuning van onze sector blijft.’ De voorzitter is dan ook blij dat de signalen gunstig zijn voor het behoud van de gekoppelde steun voor zoogkoeien in Vlaanderen. ‘Dat is cruciaal voor onze vleesveehouders en onze lokale, duurzame rundvleesproductie.’

Omgekeerde bewijslast

Minder verheugd is Ceyskens over een recent voorstel van Europees milieucommisaris Sinkevičius waarin veebedrijven met meer dan 150 grootvee-eenheden voortaan onder de richtlijn ‘Industriële emissies’ zouden vallen en dus bijkomende voorwaarden kunnen opgelegd krijgen. ‘Dat is toch te gek te voor woorden’, reageert Ceyskens geprikkeld. ‘Dat een bedrijf met ongeveer 150 runderen gaat vergeleken worden met een industriële inrichting. Met alle gevolgen van dien. Een veebedrijf dat onder deze richtlijn valt, zal in de toekomst zelf moeten gaan bewijzen dat hij niet de oorzaak is van bepaalde overschrijding. Een negatieve bewijslast dus en dan nog bijkomende administratieve rompslomp.’

De voorzitter heeft dan ook ondertussen zijn bezorgdheden over het EU-beleid gedeeld met zijn Europese collega’s, maar ook met de voorzitter van de commissie milieu in het Europees Parlement, Pascal Canfin. ‘Het probleem binnen Europa is dat de Europese richtlijnen vaak uitgewerkt zijn met een grote, Europese bril. Maar in onze regio, Vlaanderen, en ook in Nederland, Denemarken en delen van Frankrijk en

‘Voeding is cruciaal, en je kan niet vandaag een bedrijf stilleggen en even later weer opstarten’

Duitsland zijn we eigenlijk in een stad aan het boeren. Dat is belangrijk, want de consument wil zijn voedsel dichtbij. Ongeveer elk landbouwbedrijf in Vlaanderen ligt wel in de buurt van een woonomgeving, bedrijf of natuurgebied. Dan zie je wel dat een vertaling van een Europese richtlijn die bekeken is door Europese bril, voor problemen zorgt op het moment dat je die in een dichtbevolkt gebied gaat toepassen.’ De voorzitter geeft aan deze boodschap met zijn Europese collega’s regelmatig te bespreken en de nodige bondgenootschappen aan te gaan, zoals met Nederland.

Landbouw prioritaire sector

Europa beweegt zich momenteel in woelig water. Dat erkent Lode Ceysens. ‘De stijging van de energiekost is vooral in de tuinbouwsector voelbaar, maar ook in bepaalde veehouderijsectoren. Dat de granen duur zijn, is goed voor onze akkerbouwers, maar hakt er wel in bij de veehouderij. Voor kunstmest vragen we ons niet alleen af wat de prijs gaat zijn, maar of er nog wel kunstmest zal zijn. En dan zijn er nog afzetmarkten die dicht gaan of al langer dicht zijn.’ Voor de belangenbehartiger is het duidelijk dat de kosten stijgen, maar dat de afzetprijs maar zeer langzaam volgt. Het gevolg is dat de rendabiliteit van veel bedrijven onder

druk komt. ‘We hebben aan federaal landbouwminister David Clarinval gevraagd om een Taskforce Oekraïne op te richten om de gevolgen van deze crisis te managen. En die is ondertussen operationeel. Daarin hebben we voorgesteld dat de agro-voedingssector in zijn geheel als prioritaire sector wordt beschouwd bij een mogelijke afkoppeling bij een energietekort in België. Voeding is cruciaal, en je kan niet vandaag een bedrijf stilleggen en even later weer opstarten. Dat gaat echt niet. We zijn tevreden dat dit weerhouden is door de federale regering.’ Boerenbond becijferde ook de energiekost per deelsector in de landbouw en de stijging ervan. De landbouworganisatie hoopt en rekent daarbij vooral op de Vlaamse overheid om de sector mede te ondersteunen in het dragen van die meerkost. ‘Maar eigenlijk kijken we naar de gehele keten, waarbij elke schakel zijn deel van het gewicht van deze crisis moet dragen’, is Ceysens duidelijk. ‘Ook de overheid en de consument. Het kan niet zijn dat alleen de boer dit moet dragen.’ Ceysens erkent wel dat ook die consument het lastig heeft momenteel en moeilijke keuzes moet maken. ‘Het deel van het gezinsbudget dat we besteden aan voeding is met 14,5 procent vrij beperkt. Maar we moeten met z’n allen goed beseffen dat de

keuze voor een duurzame en lokaal geproduceerde voeding een kostprijs heeft. Natuurlijk kan die niet helemaal doorgerekend worden aan de burger, maar wel over de gehele keten. De meerprijs moet ook deels bij de boer terecht komen.’ Hij verwijst ook meteen naar de textiel- en energiesector. In België was er een florerende textielsector en ook de energieproductie was in nationale handen. ‘Maar beide hebben we dus buitengedruwd, met alle gevolgen van dien’, aldus Ceysens.

Eerlijke prijs en rechtszekerheid

‘We zitten vandaag in een situatie waarin we onze Vlaamse land- en tuinbouwers veel meer randvoorwaarden opleggen dan collega’s in het buitenland. Boeren houden meer rekening met dierenwelzijn, meer met milieu, hebben een lagere ecologische voetafdruk voor dezelfde productie. Onze boeren produceren veiliger voedsel. Maar die initiatieven kosten hun energie en geld. Als ze dan naar de markt gaan met hun producten en geen cent meer krijgen dan producten die niet volgens deze regels zijn geproduceerd, dan heeft de boer een probleem. We vinden het belangrijk dat de consument dit goed begrijpt. Vandaag vullen wij uw boodschappentas met duurzame producten, maar als je dat morgen ook wil, dan moeten wij verder kunnen bestaan.’

Voor de nieuwe voorzitter van Boerenbond is het cruciaal om zorgzamer met boeren om te gaan. Voor hem zijn daarbij twee zaken essentieel: een eerlijke prijs en rechtszekerheid. ‘En die rechtszekerheid is vandaag bedreigd, met het stikstofakkoord’, stelt Ceysens.

Naar de toekomst toe zullen de land- en tuinbouwers nog heel belangrijk gaan zijn, aldus Ceysens. ‘Niet alleen omwille van onze duurzame voedselproductie, maar ook in andere zaken, ook energie. Zo produceert onze sector, zelfs zonder zonnepanelen, windmolens en pocketvergisters, meer elektriciteit dan ze verbruikt. Vooral door de warmtekrachtkoppelingen (WKK’s) uiteraard, maar ook daar kunnen we nog stappen vooruit zetten. Onze land- en tuinbouwers kunnen een rol spelen in decentrale energieproductie’, besluit de voorzitter, die wel stelt dat de maatschappij zorgzaam met de boeren moet omgaan. Maar daarbij ook meteen aangeeft dat de sector zich niet mag laten wegdrücken. ‘We moeten veel meer zelf onze boodschap brengen. En kilo steak in Vlaanderen geproduceerd heeft een ecologische voetafdruk die de helft is van een kilo steak die uit Zuid-Amerika komt. Of de melk van onze melkveehouders heeft een voetafdruk die slechts een derde is vergeleken met melk ook geproduceerd in Zuid-Amerika.’ |